

Sygn. akt VIII Ca 153/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jadwiga Siedlaczek (spr.)
Sędziowie:	SSO Rafał Krawczyk SSO Ilona Dąbek
Protokolant:	sekr. sądowy Natalia Wilk

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2013 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. J. i B. J.**

przeciwko **R. I.**

o ochronę naruszonego posiadania

na skutek apelacji pozwanej R. I.

od wyroku Sądu Rejonowego w Golubiu - Dobrzyniu

z dnia 7 grudnia 2012 r.

sygn. akt I C 75/11

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od pozwanej R. I. na rzecz powodów E. J. i B. J. solidarnie kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.**

Sygn. akt VIII Ca 153/13

UZASADNIENIE

Powodowie B. J. i E. J. w pozwie przeciw R. I. domagali się, po ostatecznym sprecyzowaniu żądania: nakazania pozwanej zdemontowania części płotu znajdującego się na działce (...) w ten sposób, aby naprzeciwko drzwi wejściowych do nieruchomości znajdował się prześwit o szerokości 90 cm; zobowiązania pozwanej do przywrócenia stanu poprzedniego w celu powstrzymania przepływu wody deszczowej z działki pozwanej o numerze geodezyjnym

(...) na teren działki powodów (...) i teren wejścia do służebności, poprzez zabetonowanie podestu do drzwi i wyprofilowania terenu ewentualnie nakazanie pozwanej zamontowania studni chłonnej na jej części nieruchomości.

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy w Brodnicy:

1. nakazał pozwanej zdemontowanie części płotu znajdującego się na działce oznaczonej na wypisie z rejestru gruntów numerem (...), w ten sposób aby została usunięta część płotu lub zamontowana furtka umożliwiająca swobodne przejście i wejście powodom do nieruchomości, w której swoją ustanowioną służebność swobodnego wejścia i przejścia na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu z dnia 4 listopada 1993 roku w sprawie I Ns 11792;

2. pozostałym zakresie pozew odrzucił;

3. zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 1.328,00 zł tytułem zwrotu połowy uiszczonych kosztów procesu.

Istotne dla rozstrzygnięcia ustalenia faktyczne i oceny prawne były następujące: w wyniku sądowego zniesienia współwłasności spornej nieruchomości zostały utworzone działki nr (...), które zostały przyznane na własność C. M. (obecnie ich właścicielką jest pozwana) zaś na rzecz powodów została przyznana działka nr (...); nadto na rzecz każdorazowego właściciela działki (...) została ustanowiona służebność polegająca na prawie swobodnego wejścia i przejścia przy korzystaniu z korytarza położonego w budynku mieszkalnym położonym na działce nr (...).

Korzystanie ze służebności było źródłem konfliktów. Pozwana (następczyni prawna C. M.) postawiła na granicy, wzdłuż działki (...) (której jest właścicielką) i działki (...) (powodów) płot z siatki na podmurówce betonowej oraz skróciła podest przed drzwiami wejściowymi, przez które ustanowiona jest służebność wejścia do budynku. W efekcie powodowie mają utrudnione wejście i przejście do drzwi wejściowych do korytarza budynku, z którego korzystają w ramach ustanowionej służebności; nie jest też możliwe wniesienie przez drzwi np. większego sprzętu, a ponadto stanowi to zagrożenie w przypadku np. pożaru. Pomiędzy ścianą a słupkiem ogrodzeniowym istnieje prześwit 84 cm, a pomiędzy rurą spustową a słupkiem ogrodzeniowym 71 cm, natomiast powinno być zostawione przejście na wejście do budynku, ogrodzenie powinno być zakończone cokołem albo na wprost wejścia do budynku powinna być zamontowana furtka o szerokości minimum 90 cm.

Nadto wskutek postawienia płotu zmienił się przepływ wód pomiędzy działkami. Pozwana wybudowała chodnik na swojej części nieruchomości, co nie spowodowało zmiany stosunków wodnych, ale spowodowało je niewłaściwe ukształtowanie podwórza, brak rynien i rur spustowych, koryt odpływowych lub kanalizacji deszczowej oraz niewłaściwe obróbki blacharskie.

W zakresie żądania przywrócenia stanu poprzedniego przez powstrzymanie przepływu wody ściekowej i zamontowanie przez pozwaną studni chłonnej na jej nieruchomości pozew został odrzucony, gdyż te sprawy należą do drogi administracyjnej.

Odnośnie do żądania umożliwienia powodom korzystania ze służebności Sąd Rejonowy nie miał wątpliwości, że budowa ogrodzenia przez pozwaną ogranicza swobodne wejścia i przejścia, ze względu na zbyt małą przestrzeń pomiędzy siatką a drzwiami i narusza przysługującą powodom służebność. Fakt, że wysokość ogrodzenia jest zgodna z przepisami prawa budowlanego pozostaje bez wpływu na dochodzone roszczenie.

Pozwana złożyła apelację od powyższego wyroku zarzucając:

1. nieuwzględnienie ustaleń Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu w sprawie I C 83/07, protokołu z wizji lokalnej z dnia 24 stycznia 2008 r. o wykonaniu ogrodzenia na spornej granicy

2. nieuwzględnienie postępowania przed Sądem Rejonowym w Golubiu-Dobrzyniu I Ns 22/12 o zniesienie służebności

3. przyjęcie przez sąd nieprawdziwego stanu prawnego i faktycznego przedstawionego w opinii biegłego Z. F. na okoliczność wymogów prawnych wejścia do budynku mieszkalnego

4. nieprzeprowadzenie wizji lokalnej nieruchomości, o którą pozwana wielokrotnie wnioskowała

Wniosła o przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpatrzenia.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie oraz o zasądzenie na ich rzecz od pozwanej kosztów postępowania przed sądem II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji, sprowadzające się do usytuowania i wymiarów spornego ogrodzenia, są prawidłowe, znajdują potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym, zatem Sąd Okręgowy je podziela i przyjmuje za własne.

Sprawa niniejsza – w zakresie orzeczenia zawartego w pkt. 1 zaskarżonego wyroku - jest sprawą o ochronę własności. Dlatego też punktem wyjścia przy rozstrzyganiu jest istniejący stan prawny i ocena, czy przysługujące powodom ograniczone prawo rzeczowe w postaci służebności zostało przez pozwaną naruszone.

Nieskutecznie pozwana powołuje się na zawisłość sprawy z jej powództwa przeciwko B. i E. małżonkom J. o zniesienie służebności. Nie ulega wątpliwości, że ewentualne korzystne dla niej rozstrzygnięcie spowoduje bezprzedmiotowość wyroku zapadłego w sprawie niniejszej. Tym niemniej na obecnym etapie sprawy Sąd był obowiązany uwzględniać aktualny stan prawny, ukształtowany postanowieniem w sprawie I Ns 117/92, którym ustanowiono na rzecz powodów służebność. Między orzeczeniem w niniejszej sprawie a wynikiem postępowania o zniesienie służebności nie zachodzi stosunek prejudycjalności (art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.) tj. wyrok w niniejszej sprawie nie jest uzależniony od tego, czy roszczenie pozwanej o zniesienie przez sąd służebności zostanie zniesione, czy też nie. Ewentualne zniesienie służebności będzie skuteczne prawnie dopiero od momentu uprawomocnienia się orzeczenia w tym przedmiocie (ex nunc). Tak długo jak służebność ta istnieje, a więc do chwili jej hipotetycznego zniesienia przez sąd, powodowie są uprawnieni do korzystania z niej i mogą dochodzić ochrony swojego prawa przed sądem. Nie było zatem przesłanek do zawieszenia niniejszego postępowania.

Przechodząc do meritum, Sąd Okręgowy podziela opinię, że ogrodzenie wzniesione przez pozwaną, z uwagi na jego lokalizację i szerokość przejścia do drzwi budynku, w istotny sposób ogranicza prawo powodów do korzystania ze służebności. Potwierdzili to w swoich opiniach biegli P. B. jak i Z.F. Nie ulega najmniejszej wątpliwości Sądowi Okręgowemu, że standardy opisane w § 62 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 13 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, określającego minimalną szerokość drzwi wejściowych do budynku oraz do ogólnodostępnych pomieszczeń użytkowych na 90cm w świetle ościeżnicy należy odnosić nie tylko do samego wejścia (drzwi) przez które przebiega służebność, ale także do przestrzeni między ścianą budynku a wzniesionym przez pozwaną ogrodzeniem, która stanowi naturalne przedłużenie tegoż wejścia. Tymczasem prześwit między ścianą a słupkiem ogrodzeniowym ma 84 cm a zatem jest mniejszy od wymaganego. Przysługująca powodom służebność nie odpowiada zatem, wskutek działań pozwanej, minimalnym parametrom technicznym.

Wymaga zaznaczenia, że okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy wynikały z opinii biegłego Z. F., a w znacznej mierze z zawartych w niej obiektywnych ustaleń co do odległości między ścianą budynku a ogrodzeniem, które co trzeba podkreślić nie były kwestionowane przez strony. Dlatego też przeprowadzanie wizji lokalnej, której domagała się pozwana, było zbędne.

Sąd Okręgowy nie dostrzega podstaw do dyskredytacji zeznań świadków, które podważa apelująca, dotyczące m.in. braku możliwości wnoszenia mebli o dużych gabarytach, czy zagrożenia pożarowego wskutek postawienia ogrodzenia. Okoliczności podane przez tych świadków można zresztą z łatwością zweryfikować w oparciu choćby o podane wymiary drzwi i szerokość między wejściem a ogrodzeniem.

Wbrew pozwanej, biegły nie stwierdził, że wejście do budynku przez które przebiega służebność ma charakter wejścia głównego. Jest faktem, że do budynku powodów prowadzić może inne – oprócz służebności – wejście. W niniejszej sprawie na to jednak większego znaczenia, tak samo jak i to, czy powodowie w rzeczywistości wykorzystują służebność. Najistotniejsze jest, że służebność przez budynek pozwanej nadal w sensie formalnym istnieje, w związku z czym powodowie mają prawo do korzystania z niej i do sądowej ochrony swego prawa na podstawie art. 251 k.c. w zw. z art. 222 § 2 k.c.

Nie ma racji skarżąca broniąc się tym, że ogrodzenie zostało wykonane zgodnie z ustaleniami sądu podczas wizji lokalnej z dnia 24 stycznia 2008 r. w sprawie I C 83/07. Wbrew temu twierdzeniu nie miały miejsce jakiegokolwiek wiążące jak to określa "ustalenia sądu" w tej materii zaś deklaracje pozwanej o planowanym usytuowaniu ogrodzenia były jedynie jej własnymi zamierzeniami i nie stały się niepodważalne tylko dlatego, że zostały przez nią wyartykułowane przed sądem i że powodowie (pозwani w sprawie IC 83/07) ich nie kwestionowali.

Również wzajemne animozje stron, niezależnie od ich przyczyn, obszernie opisane w apelacji, nie mają wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

Reasumując, zaskarżony wyrok należy uznać za zasadny, zaś zarzuty podniesione w apelacji za bezskuteczne. Z tego względu Sąd Okręgowy oddalił apelację (art. 385 k.p.c.) oraz zasądził na rzecz powodów solidarnie od pozwanej kwotę 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 7pkt 3 w zw. z § 12 ust. pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j.Dz.U. z 2013 r. poz.490).